

Phu Tu Tan Van

Báo ra hằng ngày

Chủ-nhơn: NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Báo-quản: 48 rue Vannier, Saigon
Điện-thếp nói số 566

Lật-dật mà chạy chằng có ích gì; không bâng cừ chằm rài mà đi, nhưng bước nào cho chắc bước này là hay hơn hết.

CHÍNH PHỦ ĐÃ XUẤT TIỀN KHO CHO NÔNG GIA VAY LÀM RUỘNG

Vì có tiếng kêu gào của quốc dân và của các đại-biểu ở các hội-nghi nên Chính-phủ đã đình xuất số bạc mười triệu đồng cho dân làm ruộng vay mà làm mùa.

Nan kinh-tế khủng-hoảng xảy ra từ đầu năm 1930 đến nay, bây giờ nông-gia được 10 triệu đồng của Chính-phủ cho vay. Phải chờ đợi lâu ngày là vì Chính-phủ đợi coi, nếu cái cuộc kinh-tế khủng-hoảng mà diệu bất được thời thời, nếu nó còn mãi thời sẽ liệu. Đợi chờ từ ấy những nay, mới xuất trước 10 triệu đồng bạc cho nông-gia ở Nam-kỳ vay.

Có kẻ nói rằng tiền cho vay này ít quá, không đủ cho mấy ngàn nhà nông nhỏ vay mượn. Lý ấy cũng không phải không có, nhưng ta hãy đợi xem Chính-phủ sẽ sắp đặt cách nào cho số bạc 10 triệu này có thể giúp ích cho hàng nhỏ, nghĩa là hàng nghèo, thiếu vốn, cần có vốn mà làm ruộng và trong ba năm nay chịu sự thiệt hại nặng hơn hàng có thể lực khác.

Nghe đầu tháng Juillet này, Chính-phủ sẽ khởi sự phát bạc.

Ông Fegzal cũ-sư sự Bảo-thủ đến-sân (Conservation Foncière) lãnh phải xem xét đơn-từ của người muốn vay. Ông đã mở văn-phòng tại số nhà 117 đường Richard ở Saigon, và sẵn lòng chỉ về cho những người muốn hỏi thăm thế-lệ về việc cho vay tiền dài hạn.

Tiền cho vay ra, tùy theo sự cần dùng của mỗi người, bởi vậy trong đơn xin, phải kê cho tường tận và thành thật cái tình-trang của mình.

Đại-khải những điều quan-hệ về việc cho vay dài hạn này như sau đây:

1- Hạn vay dài lắm là 15 năm.

Ba năm đầu chỉ phải trả tiền lãi, còn mười năm sau phải trả vốn, góp mua mùa.

2- Tiền lãi chưa như định là bao nhiêu, nhưng quan Toàn-quyền Pasquier hứa sẽ đình số lợi thiệt như, lợi chung sau bảy phần. Từ năm thứ tư trở về sau, chúng ấy sẽ tính lợi 12 hoặc 14 phần.

3- Ai muốn vay, phải gửi tờ cho ông Fegzal mà hỏi thế-lệ, ông Fegzal sẽ gửi lại một tờ giấy, rồi người vay sẽ trả lợi theo những câu hỏi của số cho vay. Được giấy trả lợi

rồi, số mới điều tra lại rồi nêu dăng cho vay hay là không dăng cho vay.

Quan hệ như là cái chỗ dăng cho vay hay là không dăng cho vay đó, bởi vậy đồng-bào muốn vay, nên kiếm giấy tờ, bằng khoán, vi-bằng kê rõ tình-trang của mình rồi sẽ đưa đơn xin vay.

Số bạc 10 triệu, nếu bỏ đồng cho mỗi người vay 5 ngàn đô g, thời 2 ngàn người hết 10 triệu đồng.

Số người làm ruộng ở Nam-kỳ cả thảy bao nhiêu?

Hai ngàn người được Chính-phủ giúp đỡ có làm cho kinh-tế bớt khủng-hoảng chăng?

Chúng tôi mong rằng Chính-phủ sẽ xuất tiền giúp cho dân mới đủ, chắc Chính-phủ cũng đã biết liệu vậy rồi.

Ta chờ xem.

P. N. T. V.

Trong làng báo

Mấy hôm nay, trong báo « Đức nhà Nam » ông Nguyễn-phương-Lương đương làm về việc cử đại-biểu đi qua Paris để dự vào Thượng-hội-nghi thuộc-dịa.

Trước hết, ông Long phân-nhan về cách tổ-chức cuộc diển-thuyết tranh-biên ở rạp hát Đái-Cô-buê hôm. Theo lời ông, thì những đăm-tu-hội mà không có một sự nghiêm trang như thế, thật phải khiến cho những người dăng dân ngả lưng, nên chỉ dăm-hôm đó không đi tới dăng là ông Long cũng không tiếc.

Còn về việc cử Đại-biểu đi qua Thượng-hội-nghi thuộc-dịa, thì ông Long nói rằng nếu như cử được người xứng đáng, biết làm nghĩa-vụ của mình, thì cái người đại-biểu ấy cũng không đến nỗi là « hình nộm » như có người đã nói.

Cũng như nói về Thượng-hội-nghi thuộc-dịa, ông Nguyễn-văn-Tao đến « Trang lập » máng ông hội-dồng Sâm là « đời đái » là « lạc-hoàng » là « Công luận » là « ông ».

Ông Hoàng Tân-Dân đến « Công luận » hình như không quen cái giọng nói số sang ấy, nên lấy làm khó chịu mà chỉ ông Tao là con người « vô hạnh kiểm » và chế luôn « Trang lập » là không còn cái vẻ dăng dăng như ngày trước.

Trả lời cho ông Hoàng Tân-Dân, ông Nguyễn-văn-Tao chỉ nói vào tờ rằng ông Tân-Dân bây giờ hỏi con chưa biết ông Tao đâu, vậy thì hỏi con đến khi nào biết nhau cho thật rõ ràng rồi sẽ nói.

Còn đối với « Công luận » thì ông Tao chưa thấy nói chi, song lại dăng một bức thư của ông « Nào » đã gửi riêng cho mình và trong đó tác-gia phân-nhan riêng với ông Tao rằng báo « Công luận » bây giờ sao coi bộ « gãy » quá!

TIN TỨC NĂM CHÂU

PHÁP (25-6-32)

Quan Tổng - thống Lebrun với cuộc khoản trương Thuộc-dịa

Hôm nay, hội Khoản-trương Thuộc-dịa và các ông cố-vấn của cuộc Thương-mại ở ngoại-quốc, có thiết tiệc rất trọng thể có mời quan Tổng-thống Lebrun chủ-tọa. Hơn 500 yếu-nhơn trong thượng-giới và

Tổng-thống Lebrun

chánh-giới dự tiệc, để bàn luận các phương-liện mở-mang thuộc-dịa và phđ - thông-tư-tướng và văn-minh của Pháp ở các thuộc-dịa.

Vấn-đề thất-nghiệp ra trước Hạ-nghi-viện Hạ-nghi-viện đã bắt đầu bàn luận đến vấn-đề thất-nghiệp.

LAUSANNE

Anh và Pháp có ý hiệp nhau chăng? Đại-biểu Pháp và Anh, sau

khí bàn tính với nhau, tỏ ý đồng tình để đi đến sự kết quả thiệt tế, nhưng Anh thì muốn hủy bỏ nợ bởi thường, còn Pháp thì lại muốn định cho Đức phải trả một số tiền bất luận bao nhiêu và sự tin cậy luận cái chương trình chính trị tài và kinh-tế ở Âu-châu lại.

Pháp vẫn biết Đức nghèo Pháp nhận rằng Đức không có thể trả món nợ hết, nhưng Pháp được tin các nước cho Pháp được triển nợ như Đức trong thời kỳ thêm hạn triển nợ tới đây.

Pháp rộng lòng làm Pháp sẵn lòng giảm số nợ cho Đức tùy theo sức của Đức có thể trả được. Sự ấy có thể để cho tài-chánh của Đức được yên ổn mà khỏi làm rối loạn cuộc kinh-tế của hoàn-cầu.

Herriot và Von Papen nói chuyện với nhau hôm nhà làm

Ông Herriot và ông Von Papen nói chuyện với nhau hơn nửa giờ đồng hồ rất hòa nhã. Đàm luận xong, hai ông liền mời ông Von Neurath thượng-thor bộ Tài-chánh Đức đến dự cuộc hội đàm. Ba ông trao đổi ý-kiến với nhau rồi, mới mới đoán đại-biểu Pháp và đại-biểu Anh nhóm hội đồng-khai.

Trước mặt đại-biểu hai nước ông Von Neurath bày tỏ tình-trang của nước Đức và ông đem vấn-đề bởi thường đặt vào khuôn-mẫu của sự chấn chỉnh Âu-châu, nhưng không

thấy ông kết luận nên hay hay bởi thường hay là nên giảm bớt chi cũ.

Đương giữa lúc hội-nghị ông Von Papen ra đi

Chiều lại, hồi 5 giờ rưỡi, đại-biểu Pháp-Đức nhóm nhau lần nữa. Có ông Von Papen và Herriot dự. Bốn mươi lăm phút sau, ông Von Papen xin lui đi về Berlin về việc gặp Ông Herriot đứng dự đưa ra tán xe hơi bắt tay ông Von Papen cách thâu-thiết lắm. Ông Von Papen nói thứ hai này sẽ trở lại Lausanne.

Các viên phòng-sự đôn xe ông Von Papen mà hồi cảm-bung của ông, thì ông nói ông lấy làm đặc-y sau cuộc đàm luận với đại-biểu Pháp. Rồi đó ông Herriot trở về hội lại.

Ông Herriot cũng đi về Paris

Ông Herriot lên xe lửa về Paris đồng sáng-chuá-nhật, là hôm qua, có thượng-lượng với các quan Thượng, hồi 10 giờ và dự hội Nội-các hồi 5 giờ chiều. Sáng này ông lại trở qua Lausanne.

GENÈVE

Tại hội-nghị Hàng - không đại-biểu Đức phảng kháng

Tại hội-nghị Hàng - không Đại-biểu Đức nói rằng việc quốc-tế liên-hiệp hàng-không có hại và vô-án-hưởng, vì ông ta nghĩ rằng làm vậy có sự trợ (Tiếp theo trang tư)

GIỮA THÀNH THƯƠNG-HẢI

Bạn ăn cướp lộng quá

Giữa ban ngày chúng bắt cóc hai đứa con của ông chủ nhà băng ở Thượng-hải. Lừa mới rồi, vào hồi 11 giờ 45, hai đứa con của một ông chủ nhà băng ở Thượng-hải, một đứa con trai, một đứa con gái lối 7 và 9 tuổi, ở trong trường học vừa ra, thỉnh lĩnh có 3 người, tay cầm súng sáo, nhảy bổ tới chụp hai đứa nhỏ, đem riết lại bỏ lên xe hơi của chúng đầu gần bên đó. Con nhỏ kêu la inh ỏi, nhưng chúng cũng cứ lái riết, song thiên hạ đều thấy biết hết.

Bây giờ có một người Huế-kỳ thấy xe hơi bọn bắt cóc dым chạy, lật dật rượt theo, trên xe hơi bắn ra 3 phát súng, may không trúng người Huế-kỳ, song lại trúng nhằm bụng một tên xe kéo nặng lắm.

Không có xe hơi, người Huế-kỳ liệu thế không rượt theo chúng kịp, thời may có một cái xe hơi dăng sau chạy tới, anh họ nhảy đại lên bàn đạp, nói chớ sắp-phơ biết mọi việc và hỏi rượt riết theo xe ăn cướp, vì anh ta có coi số xe là 12.346.

Hai xe chạy đua nhau đến ngã tư đường Hardoon, rượt gần kịp rồi, bỗng có một người lính ra hiệu bảo xe anh Huế-kỳ phải ngừng lại biên phạt vì tội chạy mau, thành ra xe ăn cướp chạy vượt đi mất.

Qua 12 giờ 5 phút, sở Cảnh-sát Pháp đều hay tin ấy hết, và lại có một viên thanh-trà một-thám lại biết trước nữa, bởi vì hồi chưa xảy ra vụ ấy có một ông chủ cho mượn xe hơi cho bay rằng có 3 người lại hăm dọa sắp-phơ ông, nên sắp-phơ đã giao xe cho 3 người ấy rồi, xe ông số 12.346.

Định chắc 3 người đoạt xe của tên sắp-phơ kia để đi làm việc gì đấy nên ông có Henry bên truyền-linh cho linh tuần phải canh gác nghiêm nhặt, như là phải tìm cho được xe hơi số 12.346 của ông kia làm mất đó, nhưng cũng lưỡng công vô ích vì bọn bắt cóc vào Tô-giới Pháp bắt 2 đứa nhỏ rồi thoát ra mà đi mất. 19 như chớp mắt, không ai làm chi kịp.

Người Huế-kỳ trên kia tên Jensen, đã có cho có biết biết cách chúng bắt cóc ra làm sao và hình-dạng bọn kỳ ra thế nào, có đều chưa tìm ra chúng.

LUÔNG CÔNG VÔ ÍCH

Chun xuống biển mò vàng

Ngày 20 Mai 1922, chiếc tàu Egypte chìm ở gần mũi Brest (Pháp) hai chết hết 98 người, và mất hết một thùng vàng để trong phòng tàu, trị giá đến 120 triệu quan tiền Pháp. Mấy năm nay có một chiếc tàu tên Artiglio của người Ý-ta-li đến đó, cho thợ lặn xuống biển để đút phòng tàu Egypte mà lấy vàng lên, đến hôm thứ 23 Jun 1932 này, bọn thợ lặn mới đút được cái phòng bằng thép mà vào tới thùng vàng, và vớt lên được 30 khối vàng giá dăng 20 triệu quan tiền Pháp.

Người ta tin nói trong tuần này sẽ lấy vàng kỳ lên được hết, song dầu cho có lấy lên được mà bán đi nữa thì cũng chỉ đủ trả tiền số phí cho thợ thợ làm việc mấy năm nay mà thôi, chớ không lời lớn gì, bởi vì trong khi vớt vàng này, có một chiếc tàu bị nổ hư hết, thiệt hại rất lớn.

Trước ngọn đèn xanh...

LỘN CHỜ RỜI ỜNG ỒI!

Ông Painlevé cựu Thủ-lương nước Pháp là người lừng lẫy có tiếng. Xưa nay vì sự lừng lẫy ấy, ông đã làm cho thiên-hạ lúc cười lúc nói riết đi rồi, thế mà một đàng ông lại còn tái dăng lớp tướng ấy nữa.

Trong kỳ tuyển-cử Nghị-viên bên Pháp, hồi tháng Mai, ông Painlevé ở Nantes liền đi Yvernore để dăng-thuyết. Ông có dặn ông Xã và anh em ở Yvernore sắp đặt cuộc diển-thuyết cho ông rồi, về làm chờ đợi ông lang lang.

Ài ngờ, ông Painlevé đi lộn đường! Xe vào tới lại La Cluse, là chỗ dăng công-sân dăng đ-chức cuộc nhóm của họ, ông nhè ám cặp vào diển-dân. Ông bước ra, không ai mừng rỡ hoan nghinh chi hết, ông lủ lủ ngọc niên lẩm, song ông đã tính đi diển-thuyết thì ông cũng có diển. Ông mới mở đầu ra, công-chúng đã nổ tay phàn-đội ông, 17 ông gọi:

— Ông anh em cũ-tri Yvernore ra đi!

Ông Xã liền dăng dấy nói lên:

— Lộn chỗ rồi ông Ồi! Đây là La Cluse chớ không phải là Yvernore đâu!

Không cần nói cũng biết sau khi nghe ông Xã nói, ông Painlevé liền ôm cặp sách đi ra xe mà đi mất!

Ông Painlevé lừng lẫy thế, hay là ông muốn đùa với công-chúng ở La Cluse chớ? Tôi tin chắc là ông lang lang thế, bởi vì ông không có tài gì để đùa mà giả ngụy với ai hết, chỉ có nam bà ông tên diển-dân tại rạp hát Tândinh hôm ấy, mới thiệt là có ý giả ngụy với thiên-giả! Thiệt vậy, tôi không kể những ông nỉ lực để (hơn chục) làm chi, chỉ nói có ông chầu ngay chỉ thẳng vào vấn-đề chọn lựa Đại-biểu Pháp, nghĩa là nói dăng để làm cho phải, thế mà, lại nghĩ tới thế, các ông lại lộn chỗ Ồi!

Phải, các ông lộn chỗ, chỉ tiếc rằng không có ai lên tiếng bêu ông Xã La Cluse mà kêu: « Lộn chỗ rồi ông Ồi! » để các ông treo xuống diển-dân mà đi chớ khác!

THÔNG-CÁC

CHUYỆN NGỎ BÊN PHÁP

Ông chủ nhứt trình có 14 tuổi!

Cách nay không đầy một tháng, lúc ông Herriot lập xong tòa Nội-các rồi, các nhà viết báo đến phỏng-vấn ông dăng dăng. Lúc bấy giờ có một cậu bé 14 tuổi, học-sanh trường Lycée Henri IV, tên Bourgeon, dăng chen lộn trong đám thợ chụp ảnh, thỉnh lĩnh bước ra một cách dạn dĩ mà xin ông Thủ-lương Herriot cho mình chụp ảnh.

Thầy chuyện lạ, ông Herriot vừa cười vừa hỏi:

— Em xin chụp ảnh? Trội Ồi! Em cũng là tay viết báo nữa sao?

— Dạ phải. Tôi là chủ tờ nhứt trình Petit Lycéen, (Tiểu-học-sanh) đây. Không thể từ chối, Ông Herriot bèn vui lòng cho cậu chụp ảnh. Ông mới bảo cậu đưa cuốn số của cậu cho ông rồi ông viết như vậy:

« Kính ông chủ nhứt-trình,

« Như danh một nhà trợ bất bất thường của qui báo, tôi rất lấy làm tiếc mà thu thiệt với ông rằng từ tôi giờ không còn nhớ rõ những chi kỳ-niệm về thời-kỳ niên thiếu của tôi. Tôi còn nhớ một cái trường làng nhỏ, là nơi tôi đã tập đọc, tập viết. Hay giờ tôi vẫn còn biết viết — mà phải mang kiến — nhưng thì tôi làm không biết nữa.

« Xin ông chủ tin lời và nhận cho sự thành thật của tôi.

Herriot »

Viết rồi ông Herriot trao cho cậu Bourgeon, để cậu tự thoải ý nghĩ mình, còn ông thì lại vào văn-phòng, vì ông Tardieu dăng ông ở trường.

TIN TRUNG-HUẾ

Tông-tử-Văn. Tổ giác vụ chánh-phủ Mãn-châu lấy ngang tiền Thương-chánh

Tông-tử-Văn, Thượng-thor bộ Tài-chánh Tàu hiện thời ở Bắc-kinh, có án-hành lợi quyền bộ như sau này:

Chẳng tuân theo điều ước, cũng chẳng kê chi đến lời phân-kháng của chánh-phủ Trung-huế, chánh-phủ của Mãn-châu quốc tự tiện thân đoạt đã 2 tháng nay những số tiền của sở Thương-chánh tại An-tùng và như định không chịu gửi giao số bạc ấy lại cho sở Thương-chánh ở Thượng-hải; lại có ý muốn lấy cơ công-nhờ có họ mà triệt bài hết thấy bọn cảnh-sát đàn bà đi nữa kia.

Nhưng giữa lúc đó thì công chúng nhao nhao nổi lên phẫn-kháng, đại-khải nói rằng nhờ có những bọn nữ-cảnh-sát chuyên môn ở các rạp chớp bóng, các rạp hát, các đường phố và các công-viên, bọn đàn bà, trẻ con và ông già bà cả vẫn được bảo hộ một cách chắc chắn vững vàng. Xem thế thì cái công-dụng của lính cảnh-sát đàn bà ở xã người ta cũng không phải là nhỏ.

Đồ sắc-phục của lính cảnh-sát đàn bà ở Méc-xi-cô coi cũng ngộ lắm. Phía dưới thì họ mặc một cái váy màu tím xanh; còn phía trên thì mặc một cái áo Jaquette cũng màu ấy, trên áo dăm nút bằng đồng và đeo lon phết vàng rực-rỡ. Bên ngoài chổng một cái áo trắng dài đến, trên đầu đội một cái nón

P. N. T. V. từ trường nhứt đên trường tư, trường nào cũng có bài hay, chuyện lạ, tin tức quan-hệ đáng đọc đáng xem cả.

CÁI CÔNG-DỤNG CỦA:

Lính cảnh-sát đàn bà ở Méc-xi-cô

Tại thành Méc-xi-cô thuộc về nước Méc-xi-cô (Mexico) ở bên Mỹ, thuở giờ số lính cảnh-sát đàn bà vẫn dăng lắm. Những lính cảnh-sát đàn bà đó người ta vẫn gọi là « lasteinicas », nghĩa là những lính cảnh-sát chuyên môn (police technique).

Trước kia ở thành Méc-xi-cô có đến những 65 người lính cảnh-sát đàn bà, nhưng đến sau, nhà nước giảm bớt số ấy xuống còn có 28 người thôi; và lại có ý muốn lấy cơ công-nhờ có họ mà triệt bài hết thấy bọn cảnh-sát đàn bà đi nữa kia.

Nhưng giữa lúc đó thì công chúng nhao nhao nổi lên phẫn-kháng, đại-khải nói rằng nhờ có những bọn nữ-cảnh-sát chuyên môn ở các rạp chớp bóng, các rạp hát, các đường phố và các công-viên, bọn đàn bà, trẻ con và ông già bà cả vẫn được bảo hộ một cách chắc chắn vững vàng. Xem thế thì cái công-dụng của lính cảnh-sát đàn bà ở xã người ta cũng không phải là nhỏ.

Đồ sắc-phục của lính cảnh-sát đàn bà ở Méc-xi-cô coi cũng ngộ lắm. Phía dưới thì họ mặc một cái váy màu tím xanh; còn phía trên thì mặc một cái áo Jaquette cũng màu ấy, trên áo dăm nút bằng đồng và đeo lon phết vàng rực-rỡ. Bên ngoài chổng một cái áo trắng dài đến, trên đầu đội một cái nón

CƯỚT CHỨT CHƠI

Lần sau ta cho lão cái hình đồng

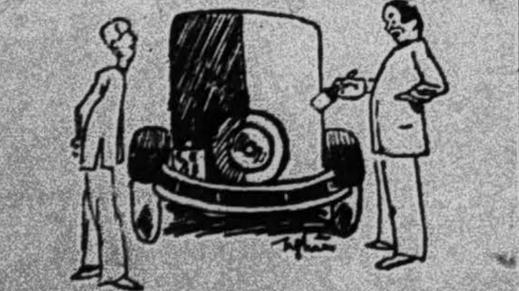
Người ta thuật chuyện lại rằng đức Giáo-hoàng Léon XIII có tánh vui vẻ lắm.

Một lần kia, có viên sử-thần một nước bên Thế-giới-mới đến viếng ngài, ngài muốn ban thưởng một tốm mè-day, nhưng dóm lại trên ngực ông nợ đã đầy dây các thứ huy-chương, không còn chỗ nào trống mà đeo mè-day thêm nữa, nên ngài mới lấy một cái hộp đựng thuốc bằng vàng, có chạm hình ngài trên nắp, mà thưởng cho ông nợ.

Vài ngày sau, ông sử-thần ấy lại có việc đến viếng ngài lần nữa, mà trên ngực ông ấy, ngoài các thứ huy-chương ra, lại có treo cái hộp đựng thuốc nhôm nhẵn nhụi!

JACQUES MIT

bằng vải trắng bỏ nghiêng ra phía sau. Bấy kỳ người nữ cảnh-sát nào cũng đều thấy có cảm-ba-ton, và người nào cũng đều gọi về lối vô-nghệ Jiu Jitsu của Nhật-bản. Bởi vậy, những chuyện lính cảnh-sát đàn bà-hà dón hải động những quân-gian-sắc hiềm-nghèo ở bên Méc-xi-cô thật không phải là chuyện ít hay nghe thấy vậy.

— Xe hơi của anh sơn kiêu gì mà kỳ-cục vậy? sao lại nữa bên đên, nữa bên trắng?
— Ấy! Anh khờ thì thôi! Tôi sơn như vậy là có gấm. Rút khừ nào có cần ai, mấy người chứng kể nói đên, người nói trắng, thì để cho mình ở giữa thừa dịp mà chửi dài!

KIỆP NỔI TRỜI!

KHÔNG-TUYỀN dịch Nguyên văn của HECTOR MALOT

(Tiếp theo)

Thỉnh thoảng đương làm công chuyện, cha tôi lại đứng tay, tôi biết có chuyện gì xảy đến nữa leo lên chỗ cha tôi đương ngồi thì cha tôi chỉ cho tôi một chiếc thuyền đang xa đường lo kiếm đường thoát nạn.

« Nó phải nguy » cha tôi nói với tôi bằng cái giọng buồn.

Bầu trời bấy giờ một màu đen kịt, mây từ dưới chon chót cuộn cuộn kéo lên như ngọn khói trong một đám hỏa-bạo lớn. Trong giây phút mà nó bắt giăng công cả bầu trời

làm cho chúng tôi không còn thấy dạng chiếc ghe khi này nữa. Từ đây xa cho chí mé biển ở gần chúng tôi, mờ mờ một làn sóng bạc, cái này chụp cái kia mà bỏ vào gành nghe âm âm. Chúng tôi trở về cho lối xóm hay, ai ai cũng túa ra chạy lại mé biển. Cái tiếng của chúng tôi tuy dần dần không được bao nhiêu, song có cái tình liên hiệp lắm, một sự không may cho một nhà là không may cho tất cả xóm.

Ra đến mé biển ai trông thấy tình cảnh chiếc ghe kia cũng phải héo mặt. Lúc bấy giờ nó

chỉ cách xa bờ có chừng 2 trăm thước, mấy cái bướm thì lan nát ráo chỉ còn tro tro có mấy cây cột bướm. Chiếc thuyền chài này của hai anh em ông Lê-Hưng người gần tờ hơn hết ở xóm tôi. Thấy chiếc ghe của hai ông đương lật qua trở lại xa tôi ngã lui, chông cự với trận cuồng phong mà hai ông Lê-Hưng không khỏi chảy nước mắt. Hai ông không phải vì chiếc thuyền đó mà hai ông phải chầu mây. Hai ông thường bọn đi ghe phải trận bão này mà là cha xa vợ. Hai ông định đem ghe khác ra cứu, nhưng không ai có đủ can đảm mà nhận cái trách nhiệm khó khăn này. Không có cha tôi thì thời giờ có một đó thì đâu cho thấy sự chết trước mắt cha tôi cũng không từ. Người vô ngục chịu nhận lãnh. Nhưng một mình cha tôi sao được, phải kiếm ít người nữa.

Rủ được hai người nữa cha tôi mới xuống một chiếc ghe khác chèo-chèo hẳn hồi mà xuôi ngay ra biển. Trước khi đi cha tôi ôm lấy tôi vừa hôn vừa nói : « Con hãy bắt chước cha nghe, phải có can - đảm và nghị lực thì sống đời mới được, cha gửi hồn mẹ con nghe. »

Cha tôi vừa tách khỏi bến thì mẹ tôi cũng vừa tới đây, người chụp lấy tôi mà ngó một cách rầu buồn ra ngoài biển. Mẹ tôi bao giờ cũng dễ vào lòng cái nghề của cha tôi là nguy hiểm. Ước sự người có thể gián can hoặc là có thể sanh hoạt về cái nghề nào khác thì người không khi nào chịu cho cha tôi làm bạn với mặt nước căm bướng. Không hiểu vì đâu sự khiếm nại tôi, hay là do là một cái điềm báo tin trước mà cha tôi khi xông ghe vừa ra khơi thì bị mấy

ngọn sóng nhọn liến. Đầu tiên con thấy ghe cha tôi sụp lún sụp xuống, sau vì một ngọn sóng lớn quá chụp lên mà nhận luôn không còn tâm dang gì nữa. Một vũng nước bạc phun vọt đã đem cả tôi du lịch phương nào rồi.

Mãi hai ngày sau, mới tìm thấy thây cha tôi lấp vào mé còn mấy người kia thì tiêu dấu mất.

VI

Trong sáu năm trời cái chỗ ngồi ăn của cha tôi khi xưa vẫn còn trống đó. Tuy người xa chơi cõi ngoại trong một thời gian khá lâu, nhưng nhờ mẹ tôi sốt sắng lo lắng làm ăn nên trong nhà cũng không có thiếu hụt.

Mẹ tôi trước kia ừi quần áo giỏi lắm, nay phải xoay lại cái nghề này, ngày này lúc cha tôi còn sanh tiền người không cho mẹ tôi làm.

Hai anh em ông Lê-Hưng từ ngày cha tôi hi sinh luôn mang cho hai ông thì thường hay tới lui thăm lom và cũng thường hay nói với mẹ tôi rằng : « Thôi, để cho hai anh em tôi thay phiên, mỗi người nửa tháng, đem tháng llo-Me này về mà nuôi nấng nó. »

Ngày giờ làm việc, lúc tôi thuật lại đây, thì coi theo một trời mà trả tiền. Mỗi buổi sớm mai và buổi chiều trước khi đi học, hay là đi học về, lúc vắng mặt mẹ tôi, tôi thường hay thả ngêu-nghe ngoài mé biển hoặc xuống bãi cát tùy theo nước lớn hay ròng.

Một bữa nọ, là ngày tôi trốn học, lại nhằm lúc nước ròng, tôi gặp một việc nó làm hướng đạo cho cái đời tôi. Sớm mai ngày thứ sáu, thay vì đi trường như mỗi bữa, tôi đồng ra mé biển đợi nước ròng đọng ra bãi cát chơi. Bữa đó,

có lẽ là vì tôi có lòng chờ đợi hay sao mà hơn hai tiếng đồng hồ nước mới ebun giọt xuống. Tôi đem cặp sách với đôi guốc ngồi nơi một kẹt đá rồi để chun không chạy ra ngoài chơi. Bãi biển của làng tôi thường là cát mà có khi ở xa xa cũng có ít đồng đá nhỏ mỗi khi nước ròng nó lộ lên trông như những hải đảo bé con mà đen đen. Tôi đến đây để bắt cua với só thì thỉnh thoảng nghe có tiếng kêu...

(Còn nữa)

DŨ-NHŨ-LIÊN
HON D'ESPAGNE
SAIGON
Bán đồ phụ tùng
Xe hơi giá rẻ nhất.

Dũ phụ tùng xe hơi mới lại
Couple Conique Renault F.P.R.
Couple Conique Chevrolet L.Q.
Couple Conique Unic M.I.A.
Couple Conic M.Q. et A.
Couple Conique Delahaye Type 31.
Boulement a Bille toutes dimensions.
Pieces de Rechange pour Allumage.
Par Batterie.

Dầu xe hơi bán lẻ từ litre
Mobilol B.B. M.C.C. 3 Shell
Giá bán rẻ hơn các nơi khác.
Cho mượn máy viết, và sửa khác
con dấu và bóng đồng.
TELEPHONE 690

Saigon có một
Thiên hạ đồn không sai, nhà đồng sách và làm các thứ hộp giấy (carton) đủ kiểu, tốt đẹp và song, giá lại rẻ hơn hết, chẳng có đâu bằng P. Nguyễn-văn-Châu 16 Bd Galieni gần gare Arras (Saigon).
Một người mướn đóng sách
N. D. N.

Độc quyền ở Đông-dương
hết thảy những món đồ chụp hình hiệu AGFA.

Tốt nhất trong hoàn cảnh
PHOTO KHÁNH-KY
44, B. Bonard, Saigon

ĐỘC-GIÁ LUẬN ĐÀN Phụ nữ Việt-Nam trên đường tàn bộ

Ái nói : « Văn-minh Đông-Á trời thừa sách » thì nói, chứ còn tôi thì cho rằng cái tình thế ở xã hội ngày nay đã tiến bộ khá lắm rồi.

Cứ như phong tục xưa thì đàn-bà không ra khỏi phạm vi gia đình, nghĩa là đàn-bà quanh năm chỉ lẩn quẩn ở trong nhà, nội cơm trạch cá, thêu tiêu và may là bốn phần, còn việc xã hội thì phủ thạt cho ban đàn-ông gánh vác chứ đàn-bà đâu có biết tới việc giao tế là gì ?

Chỉ như gặp phải buổi Âu-Á giao thời, cái làn sóng văn minh của Thái-tây đã truyền bá, thì đàn-bà không còn ở trong chốn gia đình rất chật hẹp nữa, họ đã cho rằng cái lối chật chội bó buộc đó không được hợp với thời thế hiện thời, nên chỉ phần nhiều đàn-bà đã tức bực khoắc-mắn bưng ra nơi một cái phạm vi rộng rãi khoáng-khoát ở xã-hội.

Bước được vô trong cái xã-hội mới rồi, đương như chỉ em muốn cho ai này biết rằng chị em cũng có thể đóng một vai « đạo » hát hay vậy.

Đàn-bà ngày nay đi mần ở các công sở, đánh máy có, dạy học có, ngồi bàn giấy có, lao-dộng có... Đó là đàn-bà ở nước mình, chứ còn đàn-bà ở các nước phương xa, Âu-Mỹ, thì họ đã lẩn bộ trước ta nhiều lắm, kể thì làm quan tòa, người thì làm trang-sư, còn có cả làm nghị-viên nữa.

Còn muốn biết rõ hơn chút nữa thì đừng nói quanh quẩn đâu xa, chỉ nói ngay ở cuộc Hội-chợ phụ-nữ vừa qua, thì ta thấy biết bao là trăm việc hay ngàn nghề kuoer đã phổ bày ở giữa mắt muôn người, i bém cứ có nhiều có tân nữ lưu đăng đàn diễn thuyết ăn nói một cách tự nhiên, dạn dĩ, không chút e lệ sụt-sê như đàn-bà ở vào thời-đại cổ xưa.

Có nhiều ông già bà cả, đi xem Hội-chợ, cũng trầm trở khen ngợi và nói rằng : « Cái cái trình-độ văn-minh của đàn-nữ-lưu bây giờ đã bước một bước khá dài, chỉ nghĩa là trăm việc chị em đem nữ-lưu bây giờ cũng có phần thảng khởi hơn đàn-bà trước trước nhiều lắm. »

Cứ theo như cái tình thế ở xã-hội hiện thời thì đàn-bà không còn bị « kẹp » vào trong một cái phạm-vi chật hẹp nữa. Mà nếu muốn vượt khỏi cái khu vực đó để ra gặp ích cho xã-hội, tùy theo sức lực của mỗi người, thì cần nhất là đàn-bà phải đủ tri-

thức, đủ tài năng, có học-vấn như đàn-ông mới được.

Chữ theo buổi cựu thời thì các việc giao tế ở xã hội chỉ hạn dần ông, nghiêng vai gánh vác, còn ngày nay đây, trăm việc đều bỏ cũ theo mới, thì cái tư cách của đàn-bà cũng bắt từ đây mà lần lẩn thay đổi.

Vậy thì bên đàn-ông xuống ra làm sự chỉ, thì bên đàn-bà cũng tập tành làm theo cái này. Thế thì ai bảo rằng nhân cách của đàn-bà không giống như nhân cách của phái đàn-ông, nhưng có một điều họ thua cái sức mạnh bạo đó thôi.

Nếu muốn trở nên người có đủ tư cách, thì trước hết cần phải có học thức hoàn toàn.

Đàn-bà đi học chẳng phải ngày sau mong mỏi kiếm cho được một ông chồng làm quan, nhưng đi học là « ở » để cho biết cái nghĩa vụ làm người. Đi học là lo sao cho ngày sau sẽ giúp ích cho xã-hội, cho người nghèo, chứ chẳng phải đi học để chiếm cho được cái bằng cấp cao, để khoe rằng mình là người học giỏi, mà rồi cuộc không làm được sự gì, rồi lại nhập theo phe « ngồi-lẻ đôi-mách » sớm tư-sắc, cưỡi trâu-cày, thiệt là đáng tiếc !

Nếu người nào mà trong mình sẵn có tài năng học-thức thì sẽ hiểu được cái nghĩa-vụ của mình sẽ đối với xã-hội và nhân-loại ra thế nào. Rồi nếu như trong bọn đàn-ông chúng tôi đây ai có muốn áp-chế, bực dỗi chị em quyết cũng không dễ gì.

Còn nếu chị em muốn xuống cái thuyết « nam nữ bình quyền » hoặc giải phóng mà cái trình-độ học-thức của chị em bây giờ thấp kém, chị em chưa được hiểu cái nghĩa-vụ làm đàn-bà trong nước, chị em chưa biết cách giao tế với xã-hội, thì đâu chị em có kêu rêu cho rât có khỏ mới, tôi thiết tưởng cũng là vô ích !

THACH-SON

Hồi Đông-bào

Nhứt nghệ tinh, nhứt thần vinh, thì lại nhà PHAM-THÉ-KINH học máy đánh chữ trong một tháng đủ thành nghề và có sẵn các thứ máy đánh chữ, đồng hồ đủ kiểu, có bảo lãnh, khắc đủ kiểu con dấu và mộ bia cầm-thạch v. v. . .

Sửa các thứ mô-tơ, di-na-mô về xe hơi, quạt máy đủ kiểu.
PHAM-THÉ-KINH
17, Rue Do-huu-Vi Saigon
Téléphone No 956

Vỏ ruột thừa nào làm vừa lòng chủ xe ? Thì chỉ có hiệu Continental của người Đức chế ra thôi.

Lâu mòn, không nổ bậy, không trơn, không trượt, mòn tới cỡ cũng không sao. Ấy là mấy cái tánh chất đặc-biệt của vô Continental.
SAIGON - AUTO
Etablissement TANG-QUANG-DI
Đại-lý độc-quyền Đông-dương
18-28 Rue Amiral Roze, SAIGON

Khéo Nữ-công

Qui có thường hay làm bánh, qui có có kén bột không ?

Nếu qui có muốn bánh mình làm được mười lần tốt cũ và mười, thì nên lại nhà hàng Nguyễn-đức-Nhuân số 48 đường Vannier Saigon, nơi đó có trữ hai thứ bột rất tốt, qui có đến đó thấy bột ất sẽ vừa lòng, không còn nơi nào có bột lọc được nhẹ-nhàn và trắng tinh như vậy cả.
Bột Mãn-thích 1 cân 0\$25
Bột Bắc một cân. . . . 0, 25

Lãnh tốt hiệu Nguyễn-đức-Nhuân

Từ mười mấy năm nay ba kỳ Nam, Trung, Bắc ai ai cũng đều biết tiếng lãnh hiệu Nguyễn-đức-Nhuân là tốt, bền, giặt không trở, không gây mặt, dùng cho đến rách cũng còn mướt còn đen. Ngày nay cũng vậy, hiệu lãnh Nguyễn-đức-Nhuân vẫn đã có sẵn lo nhuộm, giặt công nhuộm lãnh càng thêm tốt thêm bền, thật không có lẽ nhào mà ăn qua cả. Lúc kinh-tế khốn-khách này chỉ cần nên lựa lãnh bền chắc mà mua, không nên dùng thứ đồ hào nhoáng, những thứ mướt lảng có ngời nhưng chóng ỉn về xài, giặt một lần là gãy mặt, vài lần là nõ, nõn, nhũ vậy là hai tiền. Muốn tránh điều lớn kém, chớ tôn nên đến hiệu Nguyễn-đức-Nhuân mà mua lãnh tốt về dùng sẽ thấy sự ích lợi cho mình.

Thuốc xức mụn VAN-DAI

Phàm đàn bà con gái, đương lúc xuân thời, qui nhất là giữ gìn cho da mặt được mịn màng, trong trẻo.

Người con gái đầu cho gương mặt xinh đẹp, miêng cười có duyên tới đâu nữa, mà nước da lại xỉn mọt, mung, để lâu thành tàn nhang, thì coi cũng kém về yêu kiều, vì như hôn ngọc qui mà có tí có vết vảy.

Cho nên chúng tôi, đã tìm thì nghĩ « nhiều lần tìm ra thứ thuốc này trừ các chứng mụn trên mặt như mụn học, thá kim, tàn nhang v. v. . .

Người nào mung lì xức nội trong ba đêm, mung nhiều trong năm đêm thì hết. Mấy đêm đầu mơn xức thấy da mặt có hơi ngứa, thì chớ sợ, cứ xức hoài cho tới hết mung. Đã có nhiều người dùng thử đều khen ngợi rằng : « Thuốc hiệu-nghệm không có thứ thuốc xức mụn nào hay bằng. »

GIÁ BÁN MỖI HŨ LÀ :
Hũ lớn 1\$80. - Hũ vừa 1\$00. Hũ nhỏ 0\$80

Ở xa ai muốn mua, hoặc muốn thử bán xin viết thư thương lượng với Mme Huỳnh-công-Sân, Rue Lu-tiann (Travinh). - Cũng có gửi bán tại Societes Ng-dục-Nhuân Chợ-củ Saigon.

P. S. Xức thuốc này, muốn cho tuyệt nọc thì nên dùng thuốc xỏ « Tiêu-dám » thế hai con Voi « một tháng hai kỳ, thì không bao giờ có mụn.

BA THỨ BỘT

Annam làm tại Longxuyên
Nhà chế tạo Mme VUONG-THI-MUOI

1. Bột Mãn-thích - 2. Bột Bắc - 3. Bột Đậu-xanh
Đảm bảo kết-ràng qui bán, qui có hề mua bột này mà làm bánh thì một trăm lần không trật một.

Trữ bán sỉ và bán lẻ tại hiệu :
NGUYỄN-THI-KINH, SAIGON

THUỐC HAY CÓ TIẾNG

Của ông Đặng-thúc-Liêng chế ra

1. - Cứu-bổ nhứt-tả hoàn là thứ thuốc « xỏ » xỏ độc trừ nạng rất hay.
2. - Bô-huyết đường-thai-cao là thứ thuốc bổ-dưỡng đàn-bà có đường lúc có thai được mạnh cho tới khi sanh đều được bình an cả mẹ cả con.
3. - Bô-huyết điều-kinh-cao là thứ thuốc trị đàn-bà có đường kinh hay trời hay sụt, đau bụng, lại sanh chứng « Bạch-đái-ho » hay là « ene mần nhá con ». Cũng nó khỏi các chứng kể trên rồi mới có tinh-thần tiến bộ thoi sáng.
4. - Sâm-nhưng bổ-thận-hoàn là thứ thuốc bồi-bổ những người yếu đuối, mệt mỏi, suy cả khi huyết tinh thần.
5. - Cẩm-mạo phát-ban-tân là thứ thuốc trị bệnh ở ngoại cảm « muốn phát » ban.
6. - Bình-vị tân là thứ thuốc trị ăn không tiêu, bị nước độc phủ hoàng đần, đau bao-tử, mửa, tả v.v. hoặc sanh thũng ; kiêm trị Bạch-đái-ho.

Các thứ thuốc kể trên đều của ông Đặng-thúc-Liêng ở đường Legrandiere số 130 sau chợ mới Saigon ; ông ấy là thầy thuốc An-nam đã có danh trong 40 năm rồi, chế ra cho đồng bào ta dùng đã có kinh-nghệm. Ai còn có chứng gì khác nữa, xin tới nói ông coi mạch, rồi sẽ định thuốc uống, hoặc muốn dùng Sâm, Nhung, Quế, Yến thật tốt đều có sẵn tại nhà.

Chở đở người Đại-lý :
SAIGON : Văn-an-bôn, 11am, thuốc bắc, số 85 đường Vialot ;
Đức-thọ-đường, tiệm thuốc bắc số 32 đường Vialot ; Nguyễn-thi-Kinh, buôn bán đến và tạp-hóa ở Chợ-mới.

CANTHO : Trung-châu Lê-quân, số 18 đại-lộ Delonnoe.
HUE : Tông-lâm Dược-phòng số 5 đường Claudelle.
PHNOM-PENH : Paul Đâu và Công-tý, số 115 đường Badens.
Muốn dùng thuốc mà khỏi cần thầy, thì nên mua 1 cuốn sách « Tri-y tiện-dụng » của ông Đặng-thúc-Liêng coi cách hay.

TRAN-VAN-HAI dit Hai KY

62-64, rue Amiral Dupre, Saigon
Người Nam giúp người Nam

Tôi đã làm 15 năm tại nhà sửa đồng hồ, trừ danh của người Pháp. Tại Hanoi, và 10 năm máy tiệm kim-hoàn lớn nhất tại Saigon. Tôi chuyên nghề sửa các thứ đồng-hồ lớn nhỏ, đã được nhiều giấy ban khen.

Nay tôi ra mở tiệm riêng, tại đường (Thy-đức), rue Amiral Dupre, số 62-64. Tôi có lãnh sửa đủ các kiểu đồng-hồ lớn nhỏ, và có bán đủ thứ đồ thủ-dồng-hồ treo tường, như là Carillons Westminster và Régulateur kiểu nào cũng có, thứ 8 baguettes và 5 baguettes giá rất rẻ, và có bán đủ đồ phụ tùng về nghề đồng-hồ.

Từ nay xin Quý khách chiếu cố đến bên tiệm.

Mua hay sửa, chúng tôi xin làm rất cần thận và và bảo hành chắc chắn, chắc Quý khách sẽ được vừa lòng lắm.

Kính cáo,
Chủ nhân : TRAN-VAN-HAI dit Hai KY
Đường Thủ-Đức, bên hông nhà hàng Courtinot

Giá 15\$00 tính có 5\$00

Hai mươi năm danh tiếng là phóng trường rắng và chụp hình ngày và đêm, về hình mực Tán ở chợ có PHOTO-SAIGON đường Vannier số 74 ; ở Dakao số 116-118, Bd. Albert Ier Photo KHONG-MINH có cho mượn máy chụp hình lớn, nhỏ đều đủ và rồi hình thật đẹp, đầu lớn nhỏ cỡ một đũa rồi đồng, tùy theo ý thích của qui vì, hình rồi không tốt không phóng, chẳng dám lấy tiền, giá tính thiệt rẻ có 0m50X60 giá 0p, có 0m30X0m40 giá 3p. Muốn thêm mua thì tính thêm 1p, mỗi lần, có trang Vernis thì mỗi lần 1p.

Ở cách xa gửi hình lại, tôi sẽ gửi cách lãnh hóa giá rẻ ngay.
Nguyễn-văn-Chấn

GẮM TÓI MÙA MƯA BÀ CON NÊN COI CHỨNG

Hễ năm nào nắng giá, sang qua mùa mưa thường hay có bệnh Thiên-thời là một bệnh rất hiểm nghèo.

MUON ngừa bệnh ấy nên để dành trong nhà 1 ve thuốc trị bệnh Thiên-thời kêu là « Dexte » antihelminthique Khương-Binh-Tinh ở Cantor là một thứ thuốc mà trong Lục-châu đều công nhận là thần hiệu và đã cứu được cả ngàn người.

THUỐC này, đã nhiều lần quan từ thấy thuốc Sor-monon khuyến nhủ thần chú của người nên có trong nhà luôn luôn.

Giá mỗi ve 0\$60, 12 ve 0\$00
Chỉ cách dùng như sau.
Có trữ bán tại nhà thuốc :
Khương-Binh-Tinh (Cantor) ở Langxiun
Sadee (gần Cát-sơn)
Pharmacie Dalat
MADAGASCAR TIẾT CHUỐC

ĐẦU KHUYNH-DIỆP của hiệu Viên-Đệ, Đông-hới, là thứ dầu hay để nhứt

TIN TUC NAM CHAU

(Tiep theo trang nhut)

ngai cho sự tiến-biến của hàng không thương-mại.

Đại-biểu Pháp cải lại

Ông Laurent Egnac nói rằng có một mình máy bay trọng tải nhiều có hai cho cuộc hòa bình mà thôi, bởi vậy phải trừ cái nạn ấy. Phải làm cách nào để cho cuộc chiến chiến bằng máy bay không có thể có được. Ông Egnac nói tiếp rằng sự quốc-tế liên-liếp máy bay đúng về việc thương mại chẳng những nó không phải một cái sự mạo-hào mà nó có thể giúp ích cho cuộc mở mang của máy bay nữa.

Hội-nghị sẽ làm tờ phúc đó theo 2 cái thuyết trên đây.

ANH

Bổ thêm bất tin nhiệm Nội-các

Tại Hà-nghị-viện, ông nghị Laubury là-h-tu phải phân-đổi, tình ra cái nghị-áo bất tin-nhiệm chánh-phủ vì chánh-phủ đã thất bại trong việc chấn hưng kinh-tế nước nhà và giảm bớt số dân thất-nghiệp. Nghị-án này bị 146 là thăm không chịu, còn 17 là chịu.

BERLIN

Xã-hội và Cộng sản hiệp nhứt

Có nhiều yếu nhưn trong chánh giới và trong văn giới có tuyên bố, muốn tổ-chức cuộc hiệp nhứt của đảng xã-hội và cộng sản trong kỳ tuyển cử nghị-viện ở Reichstag.

ESPAGNE

Một tờ báo bị cấm

Ông Bién-y đã huộc tội tờ báo « La Nacion » nói vì báo đó có đăng một cái thơ xúc phạm đến chánh-phủ.

I-TA-LI

Đức Giáo-hoàng diên-thuyết bằng vô-tuyến-điện

Chiều hôm qua sử vô-tuyến-điện ở trong kinh-đô của thành Vatican là nơi đức Giáo-hoàng ở, có thứ máy nói không dây qua thành Dublin. Nhưng sự kết-quả chưa thiết-hiệu. Đức Giáo-hoàng sẽ dùng vô-tuyến-điện mà đọc diên-văn khuyến-dối.

THƯƠNG-HẢI

Việc Mãn-châu-quốc đoạt tiền Thương-chánh

Ông Friderick Maze, chánh thanh-tra Thương-chánh Trung-huê, có ấn hành tờ thông-cáo nói rằng việc Mãn-châu-quốc đoạt tiền Thương-chánh mà không giao lại cho các quan ở Thượng-hải làm cho trở ngại rất sự báo-khiết các món nợ Trung-huê thiếu ngoại quốc và thiếu quốc-tân. Ông thanh-tra phân-đổi dữ dội cái cũ chỉ là lung của ông Fukumoto, kiểm-

soát-quan số Thương-chánh Đái-loan người đã từ chối không tuân hành mang lệnh của ông chánh Thanh-tra và từ chối không chịu giao số tiền Thương-chánh cho các quan ở Thượng-hải.

Ông Fukumoto nói rằng chánh-phủ ở Quảng-tung cho ông ta hay rằng nếu giao tiền Thương-chánh ở Đái-loan cho Thượng-hải thời có sự bất lợi cho người Nhự ở Mãn-châu và sẽ xem như tang chừng Mãn-châu-quốc muốn gây sự.

Fukumoto bị cách chức Ông Chánh Thanh-tra Maze được lệnh ông Tống-tử-Vân Tổng-trưởng bộ Tài-chánh, ra nghị-định cả chức quan Kiểm-soát Fukumoto vì tội « nghịch mạng bề trên ».

Vu này xảy ra, ai cũng cho là xưa nay chưa từng có vụ nào như vậy.

NHỤT-BỒN

Nội các Nhựt đối với ý-kiến Huê-kỳ

Ông Thượng-thư bộ Ngoại-giao, ông Thượng-thư bộ Hải-quân và ông Thượng-thư bộ Binh nhóm nhau bàn luận cái ý-kiến của Huê-kỳ về vấn đề giảm một phần ba binh bị. Ông ông thượng có tài b-quan đối với sự thiết-hành của ý-kiến ấy, và nói rằng phải xét những cái tình-trang riêng của mỗi nước mà làm. Người ta nghĩ rằng 3 ông thượng đã có tư-mạng lệnh qua Genève cho đại-biểu Nhựt là Matsudaira biểu phải nhứt-định cách quân-quyết sự căn-ích của Nhựt trong sự phòng-bị.

LAUSANNE

Tin giờ chót

Báo giờ lên khuôn, có tin qua cho hay rằng, ông Von Papen đi đến nhà hội Thượng-mãi của nước Đức tại Suisse (Xuy-tơ), ở đó có mấy trăm người Đức cư ngụ tại Suisse nhóm lại nghe ông Von Papen diên-thuyết. Ông Von Papen nói đại-khải như vậy: « Bây giờ không phải hỏi tìm xét nguyên-do của chúng binh. Thế-giới chẳng nên ảo tưởng nữa, những sự hoan-nạn mà nước Đức phải chịu mấy lúc này, nó không ở trong châu-vi của một nước và cái lòng due-vọng quá lẽ của con người nó sẽ biến ra nhiều sự đáng lo đáng sợ cho cuộc hòa-bình ở Âu-châu vậy. Bây giờ phải hủy hẳn cái số nợ mà trán giặc Âu-châu năm nọ để lại đây.

Nhưng, than ôi! đã mấy phen tính toán việc cải cách chấn chỉnh lại mà tiếc vì không đủ nghị lực để đổi theo mục-dịch ấy! Phải chỉ ý kiến khoan hồng của ông Hoover mà được thiết-hành như nguyên ý thời thế-giới đã bước được một bước khá dài rồi.

Cựu du học sinh hành động

Số anh em đi học bên Pháp về hơn 400.

Kể về trước người về sau, đều rải rải mỗi người mỗi góc, thành thử không có cộng-sự một lần nào, hơn đó mà động-lực không có bàn trước được.

Gần đây, anh em cựu học sanbkhông phân tuổitác, không phân giai cấp, quần tập nhau lập nên hội quán ở đường Espagne số 118 (ngang chợ mới).

Trong số người đi học về, cũng có lắm kẻ có tài học uyên-bác. Muốn giúp ích trọng dân chúng ai là người làm mà nghe diên thuyết nên ban Tri-sự có cây mấy anh em học thức về chuyên môn sẽ lần lượt cử hai tuần lễ lại hội quán mà diễn về:

Y-học, Luật-học, Văn-học, Khoa-học.

Khai diễn là ngày thứ hai tuần nhì trong tháng, nhằm 11 Juillet lúc 8 giờ tối thì có nhờ ông Bùi-quang-Chiêu nói về « Bước đường tiến hóa Việt-nam thanh-niên trong khoảng 30 năm vừa rồi » (Evolution de la jeunesse annamite pendant le 30 dernières années).

Qua ngày sau (ngày thứ hai lần ba trong tháng) nhằm 18 Juillet thì ông Docteur Nguyễn-vân-Nhĩ sẽ diễn về bệnh lao và các phương phòng ngừa.

Nhơn vì hội quán chật hẹp, cho nên ai đến sau thì sẽ hết chỗ. Xin thỉnh giá lưu ý cho sau khỏi trách móc.

Không có trả tiền vé nghe. BAN TRI-SỰ

Cuộc thương-thuyết của Pháp với Đức

Mấy ông đại-biểu Pháp và Đức nhóm nhau sau khi ông Von Papen đi lên xe lửa, mãi đến 7 giờ tối mới giải lạng. Sau khi các đại-biểu đi ra khỏi nhà hội, thời ban Thơ-kỳ có tuyên-bố lời thông-cáo nói rằng:

« Cuộc thương-thuyết của Pháp với Đức đã tiếp theo chiều hôm nay cho đến 7 giờ tối. Sau khi nghe ông Thượng-thư bộ Tài-chánh Pháp là Germain Martin kể rõ tình-trang của nước Pháp, hai bên trao đổi ý-kiến với nhau rất thâu-thỏa và hai bên, bên nào cũng tỏ ý quyết định sẽ xem xét tương-tán các phương-diện của vấn-đề bồi-thường.

Ngày nay, bốn giờ rưỡi chiều, hai bên sẽ nhóm lại nữa, sẽ có ông Herriot và Von Papen dự.

PARIS

Xe hơi của bà vợ ông cố-vấn của lãnh sự Vénézuéla cán 9 người

Xe hơi của bà Cardenas, vợ ông Cardenas cố-vấn của lãnh-sự Génézuela, đem ra đầu-xoá xe đẹp tại công-viên Bologne, thỉnh lình chạy bầy vào đám người đứng coi, làm cho chín người bị thương, mà bốn người bị nặng lắm.

Lòng từ thiện đáng khen Về đám dân phu Bắc đi bộ

Trong một số báo qua rồi, chúng tôi đã có đăng tin rằng, có một số dân phu Bắc-kỳ lối chừng 1.200 người, ở từ Phn-quốc mà kéo nhau đi bộ đến Cai-lậy dâng tam trụ và ngày rồi đi lên Saigon muốn thuyết về xứ. Bởi vì đám dân-phu ấy, ba năm nay vào làm ăn trong này, khai phá đất trồng khản cho một ông Cha-cả ở tại Phn-quốc, rồi lúc sau này gặp phải bởi kinh-tế không-hoàng, phần nỗi ông Cha-cả bị mất mùa nên không có tiền trả công, nên từng thế quá, anh em phải hiệp nhau mà tìm đường về xứ.

Thật bừa kia đã thấy đám dân-phu ấy lữ-rải tới Saigon rồi, kể bằng con, người mang gói, nào vợ nào chồng, lang-lang đi cùng đường cùng sa. Tình cảnh thấy thương quá! Vì vậy nên chúng tôi có dự một vài ký lương ngửa con, thì quá vì sự khốn-khở xui nên như vậy. Vì theo lời của trong đám ấy nói thì cuộc đi của trong Phn-quốc cho tới đây thiệt là khổ-sở vô cùng, và chia nhau nhiều lớp mà đi, nên trước sau có cả trên 2000 người không phải ít. Nhưng cũng nhờ khi đến Longxuyen, được quan chánh Chủ-tỉnh tại đó qui tụ lại cho ăn hai ngày cơm; đến Sadee được quan chánh Chủ-tỉnh Sadee cho ăn 2 ngày cơm và cho mỗi người 0.30.

Chúng tôi lại còn dự ra mà được rõ khi đám ấy đi đến Long-xuyen, nhờ có Mme Robert Davant, tức Đoàn-thị-Út vì trông thấy tình-cảnh khổ sở quá, kể thì bị phồng cộp nút cẳng, như là những người đàn bà bị bệnh con mà lỡ da rách, rách da tay, còn áo quần thì lang thang rách rưới nên động lòng từ bi, liền đem gom về hết tại nhà, hồi bẻ bụn xay lúa đã gọt, nấu cơm cho ăn; rồi một mặt thì lợp đem ghế nhà, lợp mượn thêm ghế của các chủ khác động đậy để qua sông qua rạch. Thêm người anh của bà là M. Đoàn-vân-Thu, Hội-đồng Sadee cũng hết lòng sốt sắng, mượn ba chiếc cam không động chỗ đi cho đỡ cẳng. Thật đáng khen lòng từ thiện của hai anh em bà Robert Davant.

Cảm-động như thế là Robert Davant, sau khi đám dân phu ở Long-xuyen rồi, đi lên Saigon, bà vừa nghe tin bên

tuổi theo lên Saigon để lo lắng giám cho cuộc cứu giúp được chân-đáo.

Bà nói, bà lên Saigon đây rồi bà còn phải lập tức trở về Long-xuyen, vì nghe rằng còn một lớp dân phu đi tiếp theo sau nữa, thì thế nào cũng có ghé lại Long-xuyen như lớp rồi.

Thật ra thì sự bà hương bả trở về gấp ấy, bà có cái hảo-y đáng ngợi khen-cm-phục lắm. Bà quyết mau trở về dựng lo dọn ghế thuyền của nhà cho sẵn, và chạy mượn thêm ghế của các chủ khác ở chung-quanh, đợi khi lớp dân phu ấy đến, bà giúp cơm giúp gạo xong rồi, về phần đám dân ông con trai, mạnh chơn khỏe tay thì đi bộ đã đành, nhưng về đám đàn bà con nít thì bà đem xuống ghe mà điệu chở lên Saigon cho đỡ mệt.

Bà nói: bà lo cho những đứa con nít hơn hết, sức lực bao nhiêu mà đạp đường trường, đầm mưa chầy cẳng cho nết. E chẳng khỏi vì đi quá, mệt nhọc và cảm gió mà mang bệnh, lại có khi phải thiệt thân. Đến đây bà cũng vậy, sức đã yếu mà phải tay bồng con, tay mang gói, lội bộ đường dài đường sá, thì thiệt là một điều đáng thương hai vô cùng.

Bà nói mà bà vừa lộ sắc cảm động, thật rõ ràng là một người đàn bà chừa chan lòng từ bi bác-ái ít người được có.

May khéo, cắt đúng, giá rẻ là mấy cái đặc tánh của tiệm:

PHAN-BÁ-LƯƠNG 118, Rue Espagne, Saigon

May rất khéo!! Giá rất rẻ!! TÂN-LOI TAILLEUR COUPE ÉLEGANTE Rue d'Espagne N° 134 :: SAIGON

Vì ngón đòn tươi, giọng ca muối, mà tên Tài phải chịu bất giao phay

Sáng bữa thờ năm tuần rồi, 16 Juin, hương-quần làng Thới-trạch, thuộc tỉnh Bentre, có giải đến tòa một đám chêm người. Ai thấy những vit-lich trong mình người bị chêm ấy cũng đều ghê sợ. Tuy vậy chớ không đến nỗi chi, vì vit-lich tuy nhiều mà nhẹ, sống cũng mới cạo khoai hơn nữa chớ. Dầu biết rằng cái thứ ấy là thứ chẳng vừa, không phải con « thọa » thì cũng con « thười » chớ không chi lạ, nhưng khi âm được thì cũng lấy làm toại chí lắm. Đêm ngày bắt á ta ca nghe chơi.

Nhờ tiếng ca ấy, mà cũng xóm với Khôi có tên Tài, là người cũng có biết đòn chửi li mới lần-la đến nhà Khôi mà chơi, rồi lần lần mới trở nghề đòn ra dựng giúp cho tiếng ca càng thêm vj. Thời thì thích-hiệp biết là chừng nào! Nền bở mỗi lần Tài đến nhà Khôi chơi, thì cũng có vậy cuộc cầm ca, nào là Tây-ti, Cò-bn, Phú-lục, Kim-tiền, Bình-bán vãn đại gì đủ thứ. Mười hơn hết là Vọng-cổ bù lon, lại còn thêm bản Tàu là Xé-phỉ cùng Xáp-bạc-mô.

Nhưng không hề ban đầu còn đòn đòn ca-ca, đến sau bị sang qua bản Tàu là Xé-phỉ với Xáp-bạc-mô đó mà làm « thây đờn » với « thọa » quên hết đất trời, vì nó cộp quá nên hai bên liệt cười với nhau rồi đóng tuồng thiệt! Không đờn mà cũng không ca, chỉ mỗi khi nào vắng Khôi ở nhà, thì Tài qua bầy cuộc bài bóng.

Lâu ngày, tên Khôi nghe người ta học lại rằng con tinh của mình với tên Tài bấy giờ không đòn ca nữa mà đã đổi qua đóng trò hát bóng rồi, thì Khôi phát đờn lên, song không lấy chi làm chắc, tính để lo cho kỳ đã.

Quả nhiên bữa hôm 15 Juin vừa rồi, Khôi đi xóm về tỉnh cơ, gặp tên Tài cũng cộp yên của chàng ta đang mặc y-phục bằng da mẹ đẻ mà đóng trò hát bóng ở trong buồng. Mà lại đương dền nhâm cái lợp... vật lộn lộn, lộn qu! Máu ghen của Khôi tưởng lên tới cổ. Vừa Khôi bèn rút con dao phay đứng chận ngang cửa buồng mà chêm tên Tài nhiều vit vào mình. Nhưng cũng may hơn cho con tinh nọ nhờ có bà

Má-chiêm-Son bị đạn chết?

Có tin rằng trong trận đánh nhau giữa binh Nhựt và binh Tàu ở Mãn-châu, một đội tàu bay Nhựt liệng trái bom vào đạo binh của M. Có tin đồn riêng M đã bị đạn mà chết tại đây.

Đạt động ở Mexico

Nạn đói động mới xảy ra ở thành Cuyuttan làm cho nhà cửa hư sụp rất nhiều, tồn hai không biết mấy triệu.

Có 30 người chết vì nạn đói chốn này mà người ta tìm được xác, có lẽ còn nhiều người bị đất sụp chôn lấp đi rồi.

Lai cào, nhớ viết một mặt giấy

Phàm viết đưa cho nhà in, bút ký in báo in sách mà viết cả hai mặt giấy là bất tiện cho thợ sắp chữ lắm. Bởi vậy báo nào cũng có rao cho người lai cào biết điều ấy, hề viết bài gửi cho nhà báo thì phải viết một mặt giấy mà thôi.

Vậy mà người mình còn chưa rõ cho. Bón báo tiếp được luôn luôn những bài lai-cào viết cả hai mặt.

Những bài ký nếu là hay đáng đăng, thì nhà báo phải mất công chép lại một lần nữa rồi mới sắp chữ được, phiền lắm. Bởi vậy khi nào tiếp được bài viết hai mặt, chúng tôi coi qua, nếu thấy không hệ-trọng mấy thì bỏ đi. Ai cũng vậy, có ai chắc lấy sự phiền sự tốn làm gì?

Liệt-vi gửi bài cho Bón-báo, rày về sau xin nhớ viết lấy một mặt giấy mà thôi. Còn như viết hai mặt thì cái ký mười phần hết chín rưỡi là không được đăng rồi, vì có nói trên đó. Xin liệt-vi để ý.

P. N. T. V.

Nên dùng Dầu TỬ-BI Thật hay

Đạm-Tiền che chở giúp bay sao mà không bị bắt dao nào, Hoặc-giả là vì tên Khôi còn mền tiếng phụng gáy lúc đêm hôm mà không nở xuống tay cho thiệt đời con phụng.

VẬY MỚI TÌNH!

Tác giả: VIỆT-HOÀNH

(Tiep theo)

— Thật, tôi có nhiều việc buồn lắm chi bà ơi!

— Có không nói ra tôi cũng biết, có đâu tôi không hiểu có buồn về việc gì mà thôi. Có hai ôi! Tôi chắc có dự biết rằng tuy là chi đầu mặt lòng, cho tôi có lòng thương có như em rồi, bởi kỳ việc gì của em tôi cũng hết sức lo lắng như việc của tôi vậy.

— Tôi biết chi có lòng thương em ở làm.

— Có đã biết như vậy sao có lại chưa bày tỏ việc buồn rầu của cô ra cho tôi biết? Lâu nay tôi có ý coi cô có lòng yêu mến Hữu-Phước, mà

trái lại, Hữu-Phước cũng thương yêu quý trọng cô vô cùng.

— Chi biết chắc như vậy sao?

— Sao lại không chắc. Hai người đã thiết lòng yêu nhau thì...

— Xin chi đừng có vội làm. Phải, Hữu-Phước là một người đàng-dàng, bởi vậy lúc nào gặp tôi, tôi cũng niềm nở với anh luôn, tôi kính trọng anh luôn, nhưng lần này thật tôi không khi nào có ý nghĩ một ngày kia sẽ...

Các-Hương nói đến đây rồi ngưng lại. Một cô có hơi thẹn,

lái mét, mỗi cô có hơi rung, có không muốn nói tiếp. Sở-Vân vuốt ve cô rồi nói:

— Tôi xin hỏi quyết có một lời, nếu Hữu-Phước cậy người đi nói cưới cô, thì có một linh là nào?

— Cái đó bây giờ tôi đâu có biết trước được.

Các-Hương làm thành một chất rồi không biết có bị cái sức mạnh gì nó thúc giục, mà cô lại nói tiếp:

— Mà chi biết chắc Hữu-Phước yêu tôi, dám cậy mai đến nói với bà để cưới tôi nữa sao? Tôi sợ ý chi quá tin nơi người ta mà làm. Đành ông bày giờ họ gặp có lãnh vui dân chóc đó hay ai họ cũng thương, họ cũng hứa sẽ cưới tôi, nhưng rồi cuộc lại họ chỉ ban cho mỗi người một sự thất vọng cả đời, không làm sao cho tiêu tan đi được.

Sở-Vân cười rồi nói:

— Hữu-Phước chưa có bày tỏ điều chi cho tôi biết hết, song tôi xem cái cử chỉ của thầy, tôi biết thầy có lòng yêu mến cô thật, nếu có ý định, chẳng thầy mừng và cười có liền. Ấy, bởi tôi thấy như vậy, tôi nghĩ như vậy, nên bữa nay tôi muốn dự thử tình ý có coi thử thế nào.

Các-Hương thở dài, có buồn thì ít, song có suy nghĩ thì nhiều. Sở-Vân thấy vậy, lại đại nói:

— Xin cô đừng có phiền tôi tới nghiệp. Tôi không dám làm cho rộn trí cô đâu, nhưng trong chốc chốc em, tôi phải bày tỏ ý kiến của tôi ra cho cô biết như thế. Có còn rộng ngày giờ, xin cô hãy rón sự nghĩ cho kỹ càng, có bày tỏ hỏi lý lẽ có rồi sẽ như định. Việc vợ chồng là một việc quan-hệ như thế cho đời người con gái, nếu ta không rón suy xét kỹ lưỡng cho chu đáo, thì sau đây

cho ta có ăn năn thế nào cũng không ích lợi gì.

— Cô nói rất phải, tôi xin cảm ơn chi, nhưng khó lắm chi ư! Biết người, biết mặt, chớ đâu dễ biết lòng ai được.

Các-Hương nói vừa dứt lời, bỗng nghe có tiếng gõ cửa phòng. Cô bèn cử việc đi vô.

Con Mươi là đứa ở, bước vào, cầm một cái thư không có dán cô, vừa trao cho Các-Hương vừa nói:

— Có người biểu trao thư này cho cô.

— Người nào đó mà cô biết không?

— Thưa, người đàn ông nào lạ, không biết, sau khi trao thư cho tôi rồi quay quắt đi ra liền, tôi không kịp hỏi thăm diên chi hết.

— Được, thời mấy đi ra ngoài đi.

Hai chi em xem lại coi thư ấy, thấy ngoài bao có đề tên cô Các-Hương bằng chữ đánh

mày. Sở-Vân nóng nảy nên bổi:

— Đâu xe đại ra coi thử thư của ai vậy mà.

Các-Hương vừa xem thư vừa phấp-phồng. Trong thư có 2 tấm giấy 100 đồng và mấy hàng chữ:

« Xin cô hãy mua đồ mà phân phát cho đám trẻ em con em của bọn thầy làm công trong nhà máng. » Không có ký tên gì hết.

Các-Hương với Sở-Vân nhìn mặt nhau mà lấy làm lạ. Sở-Vân vừa cười vừa nói:

— Chuyện chi mà lại bí mật quá như vậy kia.

— Đâu chi đoán giùm coi ai gửi số tiền này đây.

— Thì ra cô cũng không biết là của ai?

— Tôi đâu có biết. Giờ tôi chờ cho ai mà không cho tôi biết tên họ gì hết thì làm sao tôi dám nhận lãnh bấy giờ?

lần. Tây vậy, cô cứ nhận lãnh số tiền ấy, không hề gì đâu.

— Nhận để làm gì?

— Để mua đồ phát cho đám trẻ con nghèo nàn, hai trăm đồng bạc, cũng là nhiều đó lắm. Vì lại nếu có muốn trả lại cho nguyên chủ thì có cũng không biết của ai mà trả lại nữa mà.

— Đâu chi rảo nghĩ coi ai làm chuyện này thử coi chi.

— Có lẽ tôi nghĩ thế cũng ra chớ chẳng không đâu.

(Còn tiếp)

